

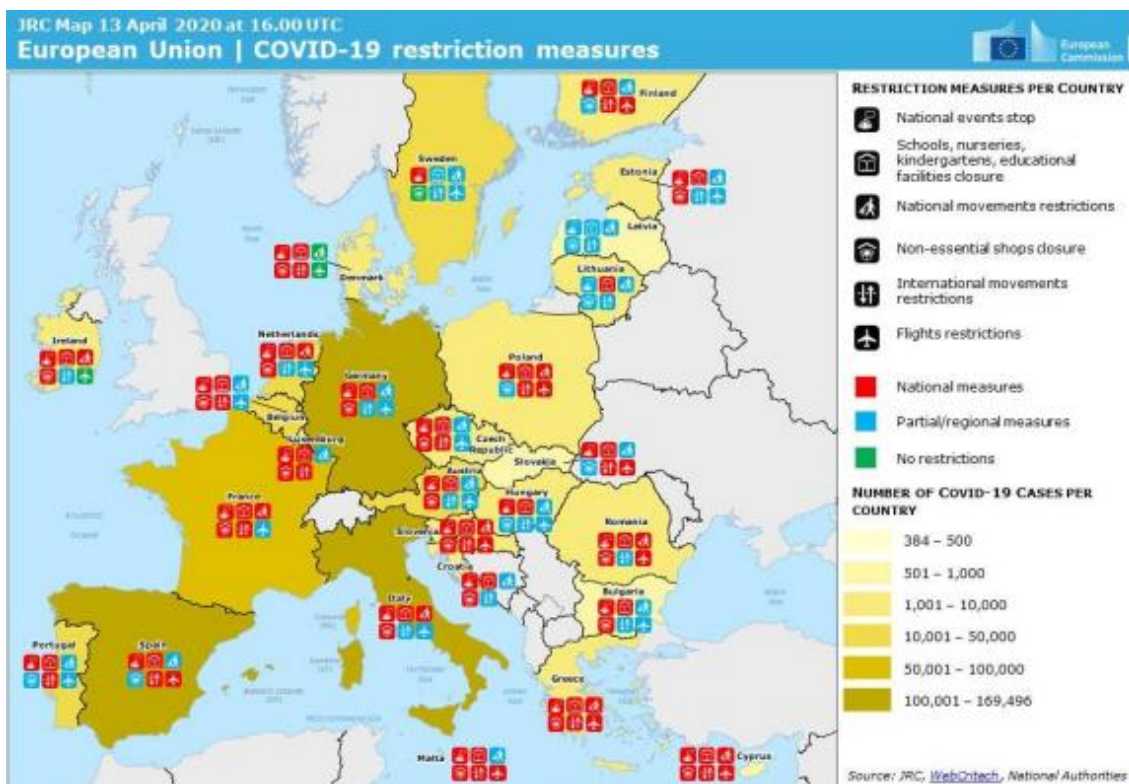

COVID-19KO KONFINAMENDU-NEURRIAK KENTZEKO EUROPAKO IBILBIDE-ORRI BATERATUARI BURUZKOA

(EUROPAKO BATZORDEA, apirilaren 15)

COVID-19ren pandemiaren izaera aldakorrek eta horrek dakartzan ziurgabetasun handiek Europako osasun-sistemak eta, oro har, Europako gizarteak aurrekaririk gabeko erronken aurrean jarri ditu. Osasun krisi honek milaka pertsona hil ditu jada, eta horrek ezohiko neurriak hartzera behartu du arlo sozialean eta ekonomikoan, birusaren hedapena moteltzeko.

Neurri horiek kostu ekonomiko handia izan dute, eta Europako Merkatu Bakarraren ekonomian eta funtzionamenduan eragin handia izan dute, izan ere, hainbat sektore ekonomiko erabat itxi behar izan dira, konektibitatea mugatu da eta nazioarteko balio-kateak eta pertsonen zirkulazio askea eten dira. Horren guztiaren ondorioz, erakunde publikoek esku hartu behar izan dute inpaktu sozioekonomikoak arintzeko, bai EB mailan, bai nazio mailan.

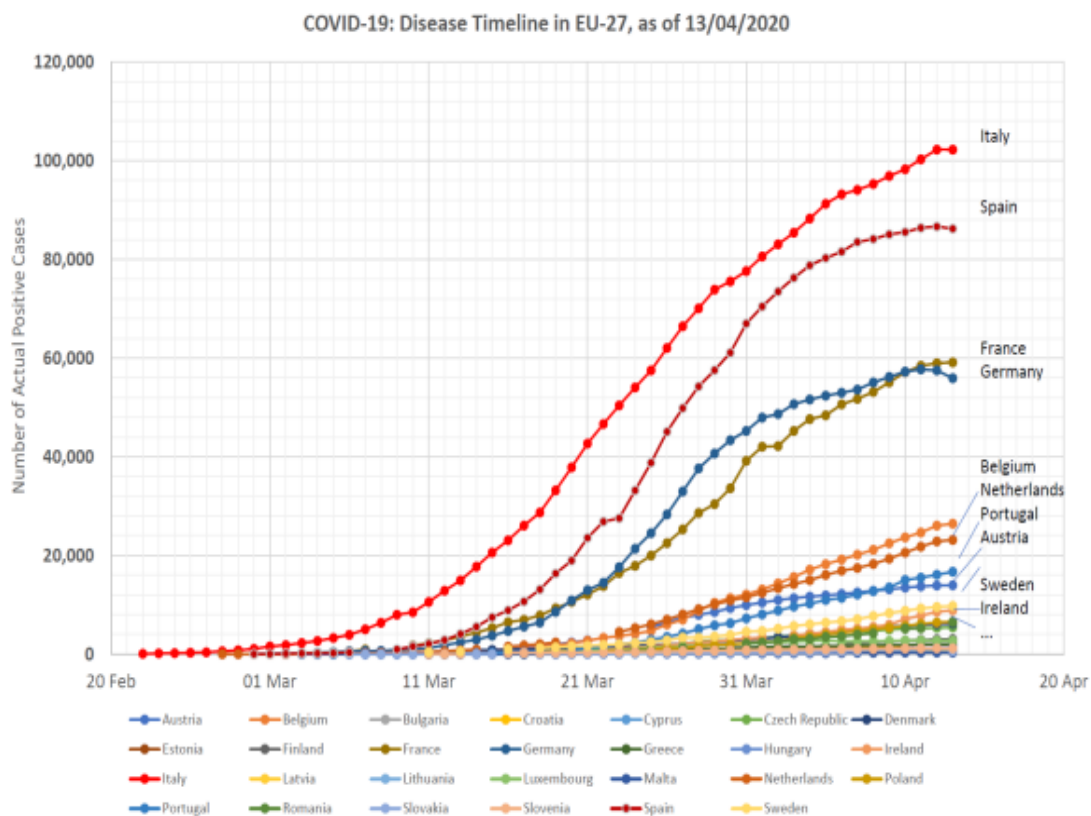
Beraz, normaltasunera itzultzeko bidea luzea bada ere, konfinamendu-neurriak ezin dira mugarik gabe mantendu, eta etengabeko ebaluazioa behar da haien proportzionaltasunari buruz eta inplementatu ziren zereginerako balio duten ala ez jakiteko. Horrek estatu kideen eta EBko erakundeen artean ondo koordinatutako estrategia bat eskatzen du.

Europar Batasuneko Kontseiluak martxoaren 26an egindako eskaerari erantzunez, Batzordeak des-konfinamendurako ibilbide-orri hau garatu du, Gaixotasunak Prebenitzeko eta Kontrolatzeko Europako Zentroaren (ECDC) eta zientzialari adituen aholku teknikoari jarraituz, eta estatu kideen esperientziak eta ikuspegiak kontuan hartzen. Ibilbide-orri horrek zenbait gomendio ematen dizkie Europako herrialdeei osasun publikoa bermatzeko, konfinamendu-neurriak pixkanaka kentzen diren bitartean. Hala ere, gomendio horiek ez dute ezartzen neurriak berehala ezaba daitezkeenik; baizik eta estatuei informazioa eman nahi die eta Europa mailako koordinazioa eskaini, kide bakoitzaren berezitasunak aitortzen diren bitartean.

Jakina, konfinamendu-neurriak kentzea ahalbidetzen dituzten baldintzak eta irizpideak osasun-datuaren arabera dira. Datu horiek etengabe aldatzen direnez, datu fidagarriak lortu behar dira, erabakiak hartzeko orduan arriskuak murriztea ahalbidetuko dutenak. Nabarmentzekoa da, halaber, ibilbide-orri honetan egindako gomendioak gaur egun COVID-19ri buruz eskuragarri dagoen informazioan oinarrituta daudela, eta gomendio horiek aldatu egin daitezkeela datu berriak izan ahala.

KRONOLOGIA

Agerian geratu da estatuek ezarritako neurri murriztaileak beharrezkoak zirela pandemiaren hedapena atzeratzeko eta, horrela, osasun sistema eta zerbitzuen presioa arintzeko eta bizitzak salbatzeko. Datuak erakusten hasi dira prebentzio estrategia horrek funtzionatu duela kutsatze indizeak murrizte aldera, nahiz eta oraindik denbora gehiago beharko den haren ondorio osoak ebaluatzeko.

Aldi berean, kontuan izan behar da birusak zirkulatzeko jarraitzen duela, eta konfinamendu-neurrien edozein erlaxaziok kasu berriak agertzea ekarriko duela ezinbestean. Horrenbestez, egoera etengabe eta zehatz-mehatz monitorizatu behar da, eta jarrera handia izan behar da zenbait neurri doitzeko eta, behar izanez gero, berriz jartzeko.

3 irizpide nagusi daude konfinamendua erlaxatzen has daitekeen ebaluatzeko:

1. **Irizpide epidemiologikoa:** kasuak nabarmen murriztea aldi jarraitu batean.
2. **Osasun-sistemaren gaitasun nahikoa:** irizpide hau funtsezkoa da, osasun-zerbitzuek beren gain har ditzaketen gehieneko kutsatze-indizeak adierazten baititu. Adibidez, ospitaleen edukiera, ZIUen okupazioa eta botiken eta babes-ekipoen stocka.
3. **Monitorizatzeko gaitasuna:** birusaren hedapena detektatzeko eta kontrolatzeko test masiboak egitea barne hartzen du.

Estatu kide bakoitzak, tamainaren eta lurralde-antolaketaren arabera, kontuan hartu behar du zein mailatan ebaluatu behar diren aurreko irizpideak betetzea (tokikoa, eskualdekoa edo nazionala).

PRINTZIPIOAK

EBko herrialdeen artean des-konfinamendua gauzatzeko orduan desberdintasunak egongo diren arren, funtsezkoa da esparru operatibo komun bat egotea, eta horregatik ezartzen dira prozesu horietarako oinarritzko hiru printzipio:

1. **Ekintza orok zientzian oinarrituta egon behar du, eta osasun publikoa izan behar du helburu nagusi:** estatuek prest egon behar dute beren estrategiak berrikusteko, informazio zientifiko berriak argitara atera ahala.
2. **Ekintza orok koordinatuta egon behar du estatu kideen artean:** murrizketak altxatzeko orduan koordinaziorik ez izateak ondorio negatiboak izan ditzake estatu kide guztientzat, eta oso litekeena da horrek gatazka politikoak sortzea estatu kideen artean. Horregatik, ezinbestekoa da herrialdeek euren artean eta Batzordeari denbora egokian jakinaraztea zein neurri hartuko dituzten.
3. **Funtsezkoa da estatu kideen arteko errespetua eta elkartasuna:** hori da estrategia zuzena eta jarraitu egin behar da, horrek elkartasun-neurri berriak ekarriko baititu Europa mailan COVID-19 osteko krisi ekonomikoak gehien eragindako herrialde eta eskualdeentzat.

LAGUNTZA-NEURRIAK

Konfinamendu-neurrien pixkanakako ezabaketa behar bezala kudeatzeko, EBko herrialde guztietarako garrantzitsuak diren laguntza-neurrien konbinazioa behar da.

1. Datuak biltzea eta komunikazio-sistema sendo bat garatzea: ezinbestekoa da datuak modu harmonizatuan biltzea eta trukatzeko maila nazionalen eta azpi-nazionalen. Sare sozialek eta sare mugikorren operadoreek mugikortasunari, interakzioari eta kutsatze-seinale azkarrei buruzko datuak eman ditzakete. Datu horiek guztiak Europako datuen babesari buruz indarrean dagoen araudiaren arabera erabiltzen badira, Europa mailan pandemiaren aurreikuspen- eta simulazio-kalitatea hobetzen lagun dezakete neurri handi batean.

2. Kontaktuen trazabilitaterako sistema bat sortzea datuen pribatutasuna errespetatzen duten aplikazio mugikorren erabilerarekin: aplikazio mugikorrek herritarrak infektatutako pertsonengandik hurbil egoteagatik arriskuez ohartarazteko erabil daitezke, eta horrek birusaren hedapen masibo berrien arriskua murrizten lagun dezake. Aplikazio horiek borondatezkoak izan behar dute beti, erabiltzaileen adostasunean oinarrituak, Europako datuen babesari eta pribatutasunari buruzko arauak errespetatuz, eta desaktibatu egin behar dira osasun-krisia amaitzen denean, eta gordetako datuak ezabatu egin behar dira. Jarraipena eta eratorritako politika publikoak eraginkorrak izan daitezken, erreferentziazko aplikazio bat sortu beharko litzateke European, edo aplikazio nazionalen arteko elkarreragingarritasuna ziurtatu beharko litzateke.

3. Testatzeko gaitasuna handitzea eta metodologia harmonizatzea: ikuspegi hirukoitza behar da estatu kideen testatzeko gaitasuna hedatzeko:

a. Osasun-zentroetan eta ospitaleetan diagnostikatzeko gaitasuna garatzea, arrisku-talde guztietara eta pertsona ahulen zaintzaileetara iristea ziurtatuz.

b. Biztanleek hartutako immunitatea ebaluatzeko azterketa serologikoak ezartzea.

c. Autotesteo-kitak ezartzea, osasun-sistemaren gaineko presioa murrizten laguntzeko.

Kitak estandarizatzea eta testatzeko metodologiak testatzeko estrategiaren osagai kritikoak dira, eta esperientziak trukatzeko eskatzen dute. ECDCk testuari buruzko aholkuak emango ditu, eta Europa mailan testen baliozkotzea harmonizatzeke lanean jarraituko da.

4. Osasun-sistemen gaitasuna eta egokitzapena handitzea: ospitale-gaitasunaz gain, lehen mailako arreta indartu behar da, osasungintzarako sarbide unibertsala bermatu behar da, eta osasun-sistemaren finantzaketa ziurtatu behar da. Batzordeak EBren aurrekontu-tresnak mobilizatu ditu osasun-sistemei baliabide gehigarriak emateko, COVID-19ren aurka borrokan.

5. Babes medikoko eta pertsonaleko materialak eta ekipoak gehitzea: norbera babesteko ekipamenduen erabilera material horien erabilera eraginkorrenari buruzko ezagutzaren mende dago. Europa mailan koordinazioa ezinbestekoa da hornidura ziurtatzeko eta pandemiaren lehen egunetako arazo eta gatazkak saihesteko.

6. Txerto seguru eta eraginkor bat garatzea: behin txertoa lortuta bakarrik eman ahal izango da amaitutzat pandemia; beraz, Batzordeak finantzaketa gehigarria mobilizatu du haren ikerketa indartzeko. Europako Sendagaien Agentzia (EMA) atzerapen minimoak ziurtatzeko urratsak azkartzen eta errazten ari da, eta nazioarteko lankidetzak sustatzen, eskuragarri dagoenean berau jasotzea errazteko.

7. Tratamendu eta sendagai seguru eta eraginkorrak garatzea: horrela bakarrik muga daitezke birusaren eragina txertoa egon arte. Hemen ere EMA Europa mailako saiakera klinikoetarako urratsak azkartzen eta errazten ari da.

GOMENDIOAK

ECDCren eta COVID-19ri buruzko Aholku Batzordearen aholkularitza zientifikoa oinarrituta, Batzordeak kontuan hartu beharreko gomendio batzuk garatu ditu deskonfinamendu-planak diseinatzerakoan:

1. Ekintzek mailakatuak izan behar dute, eta behar besteko denbora egon behar dute neurrien artean, denboran ebaluatu ahal izateko.

2. Neurri orokorrak pixkanaka neurri zehatzagoekin ordezkatu behar dira, normaltasuna pixkanaka berreskuratzen joateko. Hona hemen neurri zehatzen adibide batzuk:

a. Arrisku-taldeak denbora luzeagoan babestea edo konfinatzea

b. Diagnostikatutako pertsonak edo sintoma arinak dituztenak berrogeitan mantendu behar dira, eta behar bezala tratatu.

c. Debeku-neurri orokorren ordez aukera seguruak erabiltzea, hau da, garraio publikoan garbiketa eta desinfekzio ohikoagoak egitea, garraio publikoa debekatu baino lehen.

d. Gobernuentzat salbuespenezko botereak dakartzaten larrialdi-egoera orokorrak gobernuen esku-hartze zehatzekin ordezkatu behar dira, printzipio demokratikoei eusteko eta herritarren aldetik onarpen handiagoa lortzeko.

3. Altxatuak izateko lehen murrizketak tokiko inpaktua dutenak izan behar dira: horri esker, toki bakoitzeko egoerari buruzko erabaki espezifikagoak hartu ahal izango dira, eta agerraldi berriak izanez gero, neurri orokorrak berriz ezartzea saihestuko da.

4. Beharrezkoa da mugak faseka irekitzeko estrategia bat

a. EBko barne-mugak modu koordinatuan ezabatu behar dira. Bidaia murrizketak eta muga-kontrolak ezabatu egin behar dira mugako eskualdeen egoera epidemiologikoak behar beste bat egiten duenean, eta beharrezkoa da estatu kideen arteko lankidetzak eta harreman estua egoera hori kontrolatzeko. Hala, bidaietarako murrizketak arrisku maila txiki samarrak dituzten eremuen artean altxatuko dituzte lehenik eta behin. Batzordeak gida bat prestatuko du pixkanaka garraio- eta konektibitate-zerbitzuak azkar lehengoratzeko modua zehazteko, udako oporrak planifikatu ahal izateko.

b. Kanpoko mugen irekiera eta EBn bizi ez direnen sarbidea bigarren etapa batean egingo da, betiere Europako mugetatik kanpoko pandemiaren egoera kontuan hartuta. EBrako funtsezkoak ez diren bidaiak mugatuta egoten jarraituko dute.

5. Jarduera ekonomikoa pixkanaka berrabiarazi behar da, biztanle guztiak aldi berean lanera itzultzea saihestuz eta funtsezko jarduera ekonomikoei lehentasuna emanez. Telelanak ahal denean sustatzen jarraitu behar du. Gainera, Batzordeak alerta-ekipo azkar bat sortuko du balio-kateetako eta hornidura-kateetako alterazioak identifikatzeko, eta arazo horiek konpontzeko irtenbiderik onenak bilatuko ditu, murrizketen altxamendu asimetrikoak, enpresen porrotak edo hirugarren herrialdeetako eragileen esku-hartzeak eragindakoak izan. Horretarako, lehendik dauden enpresa-sareak erabiliko dira.

6. Jendearen bilerak arian-arian baimendu behar dira, kategoria bakoitzaren berezitasunak kontuan hartuta:

a. Eskolak eta unibertsitateak

b. Merkataritza-jarduera

c. aisialdiko gizarte-jarduera

d. Bilera jendetsuak

Garraio pribatua ahal bezain laster baimendu behar da, eta garraio publikoa pixkanaka jarriko da martxan, osasun- eta urruntze-neurri egokiak kontuan hartuta.

7. Birusaren hedapena prebenitzeko komunikazio-ahaleginak mantendu egin behar dira, herritarrak hartutako higiene-ohiturei eustera eta gizartearen urruntzeko jarraibideak errespetatzera animatuz. Oraindik ez dute maskaren erabilera orokorra erabaki, baina ECDCk pertsona asko biltzen diren leku itxietan erabiltzea aholkatzen du, kutsatzeko arriskua murrizteko. Edonola ere, maskarak erabiltzeak ezin ditu ordezkatu dauden beste osasun neurri batzuk.

8. Erabakiak uneoro monitorizatu behar dira, eta prest egon behar da egoerak berriro okerrera egiten badu, berriz aztertzeko. ECDCk zenbait aholku garatuko ditu konfinamendu berriak gertatuz gero Europako estrategia komun bat aplikatzeko.

ONDORIOAK

Koordinazioa eta elkartasuna funtsezko printzipioak dira oraindik ere COVID-19ren aurkako borrokan, nazioarteko lankidetzak eta hirugarren herrialdeei laguntzeak izan behar duten bezala. Koordinazio-ahaleginak optimizatzeko aldera, Batzordeak Orientazio Protokolo bat argitaratuko du konfinamendu orokorretik trantsizio mailakatu ziurtatzeko, estatu kideen artean albo-ondorio negatiboak saihesteko. Protokolo hori astero eguneratuko da, Europa mailako eta estatu kideen nazio mailako krisiaren egoera kontuan hartuta. Batzordeak Europako

herrialdeekin ere jardungo du *Emergency Support Instrument* delakoaren bidez finantzatzeko neurriak eta ekimenak eztabaidatzeko.

Europa mailan konfinamendu-neurrien altxamendu koordinatuan izandako arrakastak zehaztuko du, halaber, EB suspertzeko planaren egutegia eta eragina. Gaur egun, susperraldia estrategikoki planifikatzeko beharra dago, non ekonomiak bidea berreskuratu eta hazkundearen bidera itzuli behar duen. Horrek berekin dakar, halaber, gizarte iraunkorrago eta digitalago baterako trantsizio bikoitzean aurrera egitea.

Zerga-estimulu handiak beharko dira horretarako, ekoizpena eta eskaria suspertzeko neurriak, enpresentzako eta herritarrentzako zerga-murrizketa zehatzak, gastu sozial, hezitzaile eta sanitarioaren gehikuntza, eta inbertsio eta berrikuntza maila altuak barne. **Europako Batzordeak suspertze-plan bat garatuko du, hurrengo Urte Anitzeko Finantza-esparrurako proposamen berrituan eta Batzordearen 2020rako Lan-Programa eguneratu batean oinarrituta.**